

ROBINSON

noviny pro děti každého věku

zdarma

svět dětí

Téměř tři z deseti dospívajících v zemích zasažených válkou či dlouhodobými klimatickými změnami neumějí číst ani psát. To je třikrát víc než celosvětový průměr. I proto jsou programy zaměřené na základní vzdělání letos hlavní prioritou UNICEF. Na jejich podporu bude směřovat celá čtvrtina z celkového objemu prostředků, které UNICEF i díky laskavé podpoře českých dárců na pomoc dětem vynaloží.

Pro většinu dětí v oblastech postižených válkou nebo extrémní chudobou je škola jen snem. Kvůli stálým bojům a násilí jsou školní budovy zničené nebo uzavřené. V nejchudších oblastech si rodiče často nemohou dovolit pořídit dětem ani ty nejjednodušší školní pomůcky, jako jsou tužky a sešity. Místo školy musí děti už od malička pracovat, aby pomohly uživit rodinu.

Osudy dívek

Pro řadu dětí cesta do školy znamená i několik hodin chůze denně, během níž jsou především dívky vystaveny velkému riziku útoků. V nejchudších regionech jsou také školní třídy často přeplněné a nedostatečně vybavené – chybí v nich například jakékoliv hygienické zázemí, což je zejména u dospívajících dívek hlavním důvodem, proč školu nedokončí. Učitelé mnohdy nejsou dostatečně kvalifikovaní a například během období dešťů, kdy se podlaha ve třídě promění v bláto, vyučování odpadá.

Například v Jižním Súdánu dokončí základní školu jen jedno z deseti dětí – a nejsou to téměř nikdy žádné dívky. V zemích postižených konflikty 33% dívek přestane chodit do školy dříve, než se naučí alespoň ty nejjednodušší dovednosti. To samé potká 24% chlapců. V Nigeru, Čadu, Jižním Súdánu nebo Středoafrické republice, zemích s dlouhou historií nestability a chudoby, neumí číst ani psát až 76% lidí mladších 24 let.

V chudých oblastech rodiče posílají do školy raději chlapce než dívky – mají totiž větší šanci na dobrou práci a také jim při cestě na vyučování méně hrozí například znásilnění. Dívky mají také často už od útlého věku na starosti různé domácí práce. Tak ale rodiny přicházejí o výhody, které by získaly, kdyby do školy posílaly i dívky. Pokud totiž dívka dokončí alespoň základní školu, dokáže se v životě lépe uplatnit a nemusí spoléhat jen na sňatek. Vzdělanější dívky mají také méně dětí a dokážou je lépe zaopatřit. Extrémní chudoba a nedostatek vzdělání vede rodiče často k tomu, že své nezletilé dcery provdají, aby jim zajistili lepší budoucnost. Provdané dívky zpravidla brzy otěhotní a pak už se dál nevzdělávají, což zvyšuje riziko, že i jejich rodiny budou žít v chudobě.

„Jsem v páté třídě a mám se vdávat.“

Když Halimě z Jemenu její otec Abduláh řekl, že se bude vdávat, bylo jí dvanáct. „Otec už provdal mé sestry a mě chce taky provdat násilím.“ Dětské sňatky mají v Jemenu dlouhou tradici – je to konzervativní, velmi chudá země. V současné době jsou více než dvě třetiny dívek v Jemenu provdány před svými 18. narozeninami. Ale Halima je odhodlaná tuhle statistiku porazit. „Jsem v páté třídě, chci dokončit školu. Chci se stát doktorkou. Hodně holek ze školy už se ale provdalo. Jedna moje kamarádka mi řekla, že už do školy nep půjde, a když jsem se jí zeptala proč, řekla, že se druhý den vdává.“ Halimina sestra Kafa svému obudu neušla. Když jí bylo třináct, dali jí o patnáct let staršímu muži. „Kdybych si mohla vybrat, chodila bych radši do školy a dostala potřebné vzdělání. Ale musela jsem se vdávat.“ Teď má čtyři roky po svatbě čtyři děti.

V zemích postižených konflikty rodiče zpravidla provdávají své dcery, aby je nemuseli živit – sami nemají z čeho žít a peníze, které za dětskou nevěstu dostanou, pomohou zajistit přežití zbytku rodiny. Sňatků svých dcer Abduláh podle svých slov lituje. Dcerám se za svá rozhodnutí omluvil a poprosil je o odpuštění.

www.unicef.cz

Vždycky jsem věřil, že zázraky, kouzla a věci mezi nebem a zemí existují. Dokonce jsem si myslel, že existují nadpřirozené bytosti. V pohádkách je jich mnoho, tak proč by se nemohly vyskytovat i v běžném životě? Možná opravdu existují, ale o jejich existenci nemáme žádné důkazy, a tak nám nezbývá než věřit.

Zázraky života

Zvláště po tom, co se v kinech objevil první díl série o malém kouzelníkovi jménem Harry Potter, přálo si skoro každé dítě na světě mít takové schopnosti a ve svých jedenácti letech vyhlíželo z okna, jestli nezahledne souvu, která by nesla dopis z Bradavic. I já jsem byl takový, usilovně jsem si přál, aby dopis s přijetím do Bradavické školy čar a kouzel přišel, dokonce jsem si sám vyrobil kouzelnickou hůlku a zkoušel nějaká kouzla. Ale bohužel se tak nestalo. Jediný dopis, který přišel, byl od mé babičky.

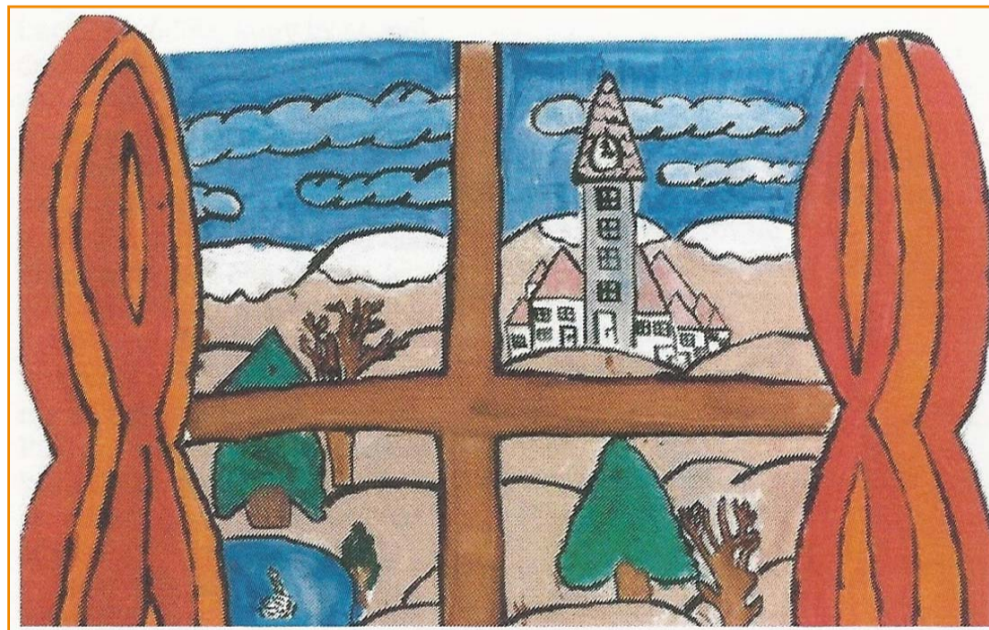
V tom roce jsem přestal věřit na kouzla, čary a nadpřirozené bytosti. Místo toho jsem objevil opravdový zázrak, a to zázrak života. Když se příroda probouzí ze zimního spánku, všechno ožívá a je slyšet zpěv ptáčků, kteří přilétají z teplých krajín a zvěstují příchod jara.

Toho roku začala moje maminka chovat králíky u nás na zahradě. Nejdřív jsem z nich nebyl úplně nadšený. Vidina toho, že je budu muset každý den po škole chodit krmit, se mi moc nezamlouvala. Ale postupem času jsem si všiml, že se na ně těším.

Začal jsem je mít opravdu rád. Nevím přesně, čím to bylo, jestli jejich roztomilými čumáčky, nebo tím, jak se vždy hladově vrhali na krmení, anebo tím, že když se narodila malá králíčata, tak jsem netrpělivě čekal, jaká budou a kolik jich vlastně bude. Do hnízdečka se nesahá, a tak téměř měsíc jsem čekal na ten zázrak, kterým zrození nového života je.

Zrození nového života je opravdový zázrak, trvalo mi dlouho, než jsem si to uvědomil. Nakonec jsem na to přišel a s tím jsem také zjistil, že nezáleží na tom, jestli to zjistíme jako mladší, nebo až jako starší. Záleží na tom, jestli na to vůbec přijdeme. A mně se zdá, že od té doby, co jsem zjistil, že příroda je zázrak sám, se chovám k přírodě ohleduplněji a vážím si jí. A strašně mě trápí, když vidím, jak bezcitně se někteří lidé k přírodě chovají.

(jedna ze soutěžních prací literární soutěže Jihočeská žabka)
Václav Poklop, 15 let, ZŠ Strakonice

Štěpán Chochole, 7. B, ZŠ E. Beneše, Písek:
Pohled z okna (temperry)

Možná vás bude zajímat, jak a s čím si hráli vaši rodiče nebo třeba dědeček a babička, když byli malí. Pravděpodobně něco budete znát z jejich vyprávění nebo ze starých filmů, ale pokud si budete chtít udělat naprosto přesnou a jasnou představu, bude lepší, když se vypravíte do Jihočeského muzea v Českých Budějovicích. To totiž připravilo nevšední výstavu pro celou rodinu. Zmíněná nová expozice, která byla poprvé otevřena 20. dubna, nese název Retrohrátky. Znamená to krátký návrat něčeho, co patří minulosti.

Jak si hráli vaši rodiče?

Pečlivě připravená výstavní kolekce obsahuje rozsáhlou sbírku hraček ze 60. - 80. let minulého století včetně autíček a stavebnic. Ale na své si zde přijdou také děvčata, protože velká část vystavených hraček jsou panenky – rozličných velikostí a vzhledu.

Muzeum však připravilo k této příležitosti i výběr hraček od středověku až po nedávnou minulost. K vidění zde tedy je například sada maličkých keramických nádobek a lžiček z halštatské mohyly, hliněné panenky, chrástítko nebo koník ze středověku a raného novověku. Najdete zde mimo jiného také předchůdce dnešní oblíbené skládačky puzzle a z nedávné doby pak například populární barevné figurky i gráčky a vyhledávaná autíčka, která se vyráběla v Trhových Svinech.

Ovšem nemusíte se jen koukat a prohlížet si, lze si tady i hrát. V připraveném dětském koutku se totiž můžete zabavit s některými vybranými hračkami, stolními hrami, anebo si dokonce zaskákat panáka. A pro ty, kteří milují pohádky, jsou připraveny hned dva promítací programy. V jedné části je promítáno krátké pásmo starších pohádek zapůjčených z Národního filmového archivu a na druhém stanovišti jsou pro změnu promítány pohádky z retropromítačky, kterou už dnešní děti vlastně ani neznají. A díky zábavně naučnému programu, připravenému pro školy a skupiny dětí, je možné dozvědět se ledacos zajímavého z dob našich maminek, tatínek, babiček a dědečků.

A ještě něco, pokud nestihnete výstavu navštívit během školního roku, máte šanci i o prázdninách, protože potrvá do 29. července.

- red -

dnes čtete

1.
**Vzdálené štěstí
Překvapení na Šumavě**

2.
**Praotec skaut
Krásy češtiny**

3. - 4.
**Hlásí se EKO-KOM
Dobrodružství se soutěží
Vesmírné třídění**

5.
**Malebné putování
Poklad u zlatého kapradí**

6.
**Jsou tu vaše
Zoo noviny!**

Orloj pro Šumavu

Asi moc neprohádám, když si dovolím tvrdit, že cílem nejednoho vašeho jarního nebo letního výletu bývá Šumava. Dnes vám nechci přibližovat ani přírodní krásy, ani historické památky této oblasti. Zastavíme se u jedné novinky, která Šumavu obohatila.

Zamíříme do šumavské obce Hojsova Stráž, která se může pochlubit skutečným unikátem. Je jím takzvaný Šumavský orloj, který vyrobil amatérský hodinář Zdeněk Landa. Ačkoliv je tvůrce této nové dominanty obce Pražák, jeho srdce patří Šumavě. Konkrétně Hojsově Stráži, kam jezdí chalupařit už víc než pětadvacet roků.

Orloj, který byl jeho několikaletým snem, vyráběl tři a půl roku. Nejdříve zhotovuje hodinový stroj, ke kterému pak přibyl stroj s číselníkem na čtyřicet dvacet hodin, ale také s otočnými kruhy a rařičkami, které ukazují i čas sluneční, hvězdný a datum. Navíc pak pohyb Slunce se znamenitými zvěrokruhy, momentální fázi Měsíce a vzájemná postavení Slunce a Měsíce včetně předpovědi zatmění těchto nebeských těles. Na mapě hvězdné oblohy je umístěno 980 šroubků, které zobrazují hvězdy... Ale to ještě není všechno. K tomu všemu je připojen stroj bicí, jenž v poledne odbíjí prvních osm tónů české hymny. A pak nainstalovaný kostlivec dvanáctkrát zazvoní na zvon. Kromě smrtky zdobí orloj ještě osmdesáticentimetrová figura známého šumavského poustevníka Güntera (česky Vintříře).

Aby byly všechny stroje a strojky v činnosti, stačí je jednou za čtrnáct dní natáhnout. Tohoto úkolu se ochotně ujali sami obyvatelé Hojsovy Stráže. Orloj je nesporným oživením této poklidné obce a zákonitě přiláká, zejména v letním období, spoustu turistů a zvědavců. Třeba mezi nimi budete i vy...

Hanka Hosnedlová

Dobrá zpráva

Tajemné mapy, pohádkové knihy Bary Stlukové a Jaroslava Kerlese, cestovní známky a další produkty Pohádkového království - všechny tyto věci jsou nyní k mání v knihkupectví Kosmas, které zahájilo prodej Na Sadech (v Besedě) v Českých Budějovicích již začátkem letošního dubna. Novinkou je pak mimo jiné sběratelská hra turistických vizitek pro Šumavu a jižní Čechy pohádkové. A postupně se pohádková nabídka bude ještě rozšiřovat.

zprávy

Letošní rok je rokem české státnosti

Letošní rok je tentokrát vyhrazen české státnosti. Konkrétní Den české státnosti připadá sice na 28. září, na svátek svatého Václava, ale vzhledem ke kulatému jubileu bylo rozhodnuto věnovat této připomínce celý rok.

Abychom byli úplně přesní, oslavuje se sto let od zrodu svobodné Československé republiky, která byla ustavena po skončení první světové války v roce 1918.

Menší výročí, a to pětadvacet let, se pak váže ke vzniku samostatné České republiky, která vznikla po rozdělení Československa na Českou a Slovenskou republiku.

K těmto výročím se připravuje po celé zemi spousta různých a zajímavých akcí. Ať už je řeč o výstavách, či přednáškových cyklech, o divadelních představeních nebo slavnostních koncertech. Pozadu nezůstávají ani školy s přítažlivými naučnými programy či soutěžemi a pořady zaměřenými na toto aktuální téma.

Jak je tomu u vás ve škole? Nechcete nám o tom napsat? Nejzajímavější příspěvky otištěme v příštím čísle.

Pestré tábory

Také letošní letní prázdniny nabídnou přešlel lákavých příměstských táborů pro všechny z vás, kteří se nevypravíte na cesty, na venkov k prarodičům... Programy, většinou zábavné, vonící dobrodružstvím, ale i poučné určitě zaujmou.

Tak třeba tábory, které pořádá M - tes České Budějovice, přivítají šikovně tvůrce vlastních komiksů, zájemce o školu mladých umělců, o zkonaleni ve zdravotnických dovednostech, setkání s psy a dalšími zvířátky, den s koňmi na chatě pod Kletí, výlet do pravěku, den dopravy a bezpečnosti a mnohé jiné. Proto si zapamatujte www.m-tes.cz nebo i další kontakty, které objevíte v nabídkách, abyste se mohli včas přihlásit...

důležitá čísla

KRIZOVÉ CENTRUM
PRO DĚTI A RODINU
V JIHOČESKÉM KRAJI
387 410 864

...

LINKA DŮVĚRY PRO DĚTI
ČESKÉ BUDĚJOVICE

VOLEJTE VE DNE I V NOCI:
387 313 030
386 355 500

...

LINKA BEZPEČÍ DĚTÍ A MLÁDEŽE
BEZPLATNÉ VOLÁNÍ ODKUDKOLIV
800 155 555

Vydavatel, redakce:
Robinson, tř. 28. října 26, České Budějovice
e-mail: redakce@noviny-robinson.cz
www.noviny-robinson.cz
za garance OOŽP Statutárního města České Budějovice

Inzerce, grafická úprava:
STUDIO GABRETA® spol. s r.o., Praha
info@studio-gabreta.cz

Tisk: TISKÁRNA PROTISK, s.r.o., České Budějovice
Reg. č.: MK ČR 7767

Vytištěno na recyklovaném papíru

Vydavatel se nemusí vždy ztotožnit s názory autorů publikovaných příspěvků

medailonek

Jen málokterému autorovi lze přičíst tolik zásluh o kladnou propagaci indiánů, indiánského způsobu života, sepejet s přírodou i jejich osobité filozofie, jako Ernetu Thompsonovi Setonovi. I když za svého života nedošel Seton takového naplnění, o jakém snil a o které usiloval, jeho učení a názory se rozběhly téměř do celého světa. A co víc, mnohde přetrvávají dodnes.

Vykopal studnu poznání, aby i jiní z ní mohli pít

E. T. Seton (1860 - 1946) sice nebyl zdaleka ani první, ani poslední, kdo se snažil přenést indiánský vztah k přírodě do běžného života pro širokou veřejnost, ale je nesporné, že v tomto směru vykonal obrovský a nezapomenutelný kus práce. Ani pro něj nebylo získávání těchto poznatků a zkušeností jednoduchou záležitostí, jeho poznávání bylo dlouhé, často bolestné a věnoval mu největší část svého života. Ale byl přesvědčen o jeho správnosti a byl ochoten se o svůj názor nejen bít, ale podělit se i s ostatními:

„Protože jsem poznal trýzeň žiznivé touhy, vykopal jsem studnu, aby i jiní z ní mohli pít.“

A skutečně – jeho studna poznání byla naplněná až po okraj a připravená uhasit žízeň všech, kdož o to projeví zájem. Woodcraft čili lesní moudrost, jak byla tímto obětavým mužem prezentována, je dodnes nezpochybnitelnou biblí pro ty, kteří chtějí žít v souladu s přírodou, a ne být jejím protivníkem.

E. T. Seton se narodil 4. srpna 1860 ve skotském South Shields jako jeden z deseti synů tamějšího obchodníka. Když rodina z existenčních důvodů přesídlila v roce 1866 za moře do Kanady, jeho malířský talent jej přivedl na výtvarná studia v Torontu a poté díky udělenému stipendiu i na Královskou akademii umění v Londýně. To předurčilo jeho prvotní uplatnění jako ilustrátora – zejména v oblasti ptáčích a zvířecích říše. Později začal psát a publikovat i povídky věnované právě zvířecím hrdinům. I tady mu nesmírně pomáhala znalost přírodního prostředí a jeho zákonitostí. Jeho povídkového příběhu, odehrávající se nezářídka podle skutečné události, novely a romány se staly populárními a byly přeloženy do všech světových jazyků.

Byl nadšený indiánským způsobem života, jejich uměním soběstačnosti, schopností vyrobit si z přírodních zdrojů vše, co je k životu třeba – od předmětů denní potřeby až po zbraně, oblečení či ozdoby. Věděl rovněž, že indiáni nemají v povaze lhát, že se umí postavit čelem i nepříjemným věcem, že jim víc záleží na cti než na životě jako takovém. Byl si vědom toho, že bílí dobyvatelé přinesli indiánům víc špatného než dobrého.

To bylo také spolehlivým základem pro myšlenku woodcraftu – lesní moudrosti. Zachování zkušeností a praktik přírodních národů, na jejichž základě pak vzniklo hnutí nazvané Liga lesní moudrosti. Už v roce 1902 si Seton ověřil praktický účinek tohoto učení, když právě ve woodcrafterském duchu přesvědčil partu kluků, kteří byli postrachem na jeho pozemcích ve Windyghoulu v Connecticutu, k založení takového klubu. Postupně pak vzniklo v Americe na šedesát podobných woodcrafterských oddílů.

Naději pro rozšíření tohoto přírodního hnutí i v zámoří viděl Seton potom v tom, že jej v roce 1905 oslovil lord Robert Baden-Powell, budující speciální chlapecké organizace v Anglii. Ale Powell přejal jen některé části z obsahu Ligy lesní moudrosti. A kromě toho Powellovy oddíly byly stavěny spíše jako polovojenské spolky.

Později, v roce 1916, vznikla americká Liga lesní moudrosti, ze které následně čerpal i náš Miloš Seifert a rovněž český profesor Antonín Benjamin Svojsík pro své junácké oddíly. A Setonovy myšlenky jsou zakotveny i v současných pravidlech skautských oddílů. Nesporné i v tom našem, pokud chodíte „do skauta“.

Hanka Hosnedlová

všetečkova všehochuť

Kameny

BERYL

Je to moc hezký kámen, tvořený krystaly, ve směs jehlanovitého tvaru. Jeho název pochází z řeckého beryllon, což je označení pro barvu modrozelenou, jakou mívá mořská voda. Přesto se v přírodě nachází kromě této barvy i v průhledné, bílé, bíložluté, zlatožluté, žlutozelené, zelené, růžové či červené formě. Najdete ho nejen v České republice, ale i v Rusku, Francii, Norsku, USA, Brazílii či Austrálii. Údajně jeho vlastnosti napomáhají ke zvládnutí stresů a podporují funkci plic a krevní oběh, také páteř, jakož i činnost srdce, jater a žaludku.

Abeceda hradů a zámků

B – Bechyně

Nejprve stál na soutoku Lužnice a říčky Smutná hrad. Postavil jej r.1268 na pusté hoře Bechyně Přemysl Otakar II. Po jeho smrti přešel hrad do vlastnictví Rožmberků a postupně se majitelé hradního komplexu střídali. Hrad odolal dokonce i husitským válkám. Roku 1569 byl hrad nákladně přestavěn. Opět se pak držitelé zámku střídali,

až posledním rodem před znárodněním tohoto historického objektu se stali Paarové. Jim byl také zámek po sametovém převratu navrácen. Dnes jej obhospodařuje společnost Panství Bechyně, která zajistila vybavení zámeckých místností a jeho zpřístupnění veřejnosti. K vidění je zde celá řada zajímavých sbírek a obrazů, k těm nejpůsobivějším pak patří svatební sál Petra Voka.

Zajímavosti

Víte, že:

- Nejmenší savec na světě je bělozubka z čeledi rejskovitých?
- Nejmenší hlodavec na světě je myška drobná a myšívka horská?
- Nejmenší pták na světě je kolibřík s názvem Kalypta nejmenší, neváží ani celé 2 gramy?
- Nejmenší had na světě byl objeven na řeckém ostrově Barbados? Má jen latinský název, český překlad zatím neexistuje. Měří necelých 10 cm a je tenký jako špageta.
- Nejmenší ryba na světě žije v bažinách ostrova Sumatra. Je úplně průhledná, má šupiny, zuby, z ploutví pouze ocasní. Měří asi 7 až 9 mm a váží zhruba jeden miligram. - red -

odkud přišla naše jména

Každé jméno má svou historii, svou cestu, své místo vzniku, svůj význam. Přiblížíme si alespoň některá z nich. A už tradičně opět pokračujeme podle abecedy:

KAREL

Jméno Karel je nepochybně německého původu, ovšem s kořeny sahajícími do latiny – Carolus. Staroněmecké karal nebo karlaz znamenalo svobodný muž, chlap anebo také sedlák. Velké obliby dosáhlo toto jméno v době římského císaře Karla Velikého a jméno Karel nosila i řada dalších vládařů. Odtud také vzniklo naše české slovo – král. Používá se i v zahraničí jako Karl, Charles, Carlo, Carlos, Károly. Má také svou ženskou podobu – Karla, Karolína, Carol.

KAMILA

Také toto jméno má latinský původ, přičemž Camilla byla osoba urozeného původu, určená pro kněžskou službu, anebo také služebnice v chrámu. Jiný výklad se kloní k překladu: božská, zářivá, ale další se zase pojí s léčivou bylinou a jejím latinským názvem – jedná se o heřmánek. Jméno je oblíbené v řadě dalších zemí jako Camilla, Camile apod. Jeho mužská forma u nás je Kamil. - red -

pero

Kouzlení s češtinou

Je to řeč, o níž se praví, že je snad mezi všemi nejbohatší. Má tolik výrazů, že je asi vůbec nedokážeme spočítat. A přitom stačí třeba jedno jediné písmenko, aby s ním šikovný literát vytvořil celý vtipný příběh. Mezi takové patří i Kateřina Velíčková a Ondřej Barabáš ze ZŠ Edvarda Beneše v Písku. Pokusíte se o něco podobného? Když se vám zadaří, pošlete nám vše k otištění!

Hra se slovy na písmeno P

Pan profesor poprvé přednášel proslav, precizně. Pokašlával, povídal pořád plynule. Posluchači pilně psali poznámky. Pan profesor pškl, pokašlal, pak povídal: „Posluchači, pilně pište poznámky, poslouchejte, pamatujte přibrávané příklady.“ Pavlína Pilková pravila: „Posilněte se pivem, příklady pak půjdou plnou parou.“ Patrik Plánek pronesl: „Pivem? Poděbradkou... pomerančovou!“ Petra Pomalá přitakala: „Pomerančovou poděbradkou, pořádnou polévku...“ „Počkat... poslouchejte přednášku!“ přerušil pan profesor. Pořád povídal, přednášel, představoval, pronášel, přitakával. Posluchači pospávají. Proto pan profesor propustil pospávající posluchače...

Hra se slovy na písmeno V

Vysoký voják Vílda. Vévoda Vyšehradský vytáhl vydobýt velká vítězství ve Východních Vorticích. Vyjel večer ve velkém voskovém voze. Vilík Významný ve voze vyl: „Vuuuuu, í!“ Venca Vala vyprávěl vynikající vypravování. Vílda vylekaně vykřikl: „Velmi vynikající vypravování výmysl.“ Vilík vypil vinici vína. Venca vyslal vojína Vydřiducha vypustit vycvičené veverka vypátrat Vortické vádí. Ve vádí vyhořel voskový vůz, vévoda vylekaně vyběhl ven, Vilík vyzvracel všechno víno. Výprava vymřela ve Vorticích, Vortičtí vykopalí vítězný val, vyhráli válku.

Dveře

Uprostřed velkého města, v jednom menším bytě, stojím přikován pany. Pohnu se jen tehdy, když si to přeje někdo jiný, nevybírá si. Dovníť, zpátky, jedna určená osa. Moje tělo má tmavě hnědou barvu a mé kování lehce zlatavou. Má práce je jasná, pouštět lidi z jedné místnosti do druhé. Občas se mnou někdo bouchne, zavře mě moc velkou silou nebo si na mně vybije vztek po hádce. Všechny tyhle ofesy snáším vcelku dobře. Nejráději mám chvíle, kdy začnu při otevírání skřípat, hekat a vrzat, to mě pán bytu musí pěkně promazat. To se pak zase po své stále dráze pohybuji lehce, jako bych bruslil. Mám jen jednoho kamaráda, stojí na druhé straně místnosti, kterou rozdělují. Doufám, že v tomhle bytě zůstaneme já i můj přítel ještě hodně dlouho. Nic nám tady nechybí, je tu teplo, světlo a krásný výhled...

Eliška Černoorská,
ZŠ E. Beneše, Písek

Hádanky pro malé kamarády

Bez potíží občas sáhnou
pro pamlska za plotem,
pokropí se vodou chladnou...
Čímpak? Přece chobotem!
(uojs)

Kožich má až na paty,
hustý, hnědý, chlupatý,
brloh, to je jeho dům,
na med chodí k sousedům.
(pəlpəw)

A máme tu druhé letošní číslo Robinsona. Tak se nám zdá, že budeme muset doplňovačku, ale i příběh mezi paneláky dělat těžší. Protože tolik správných odpovědí může mít jen dva důvody: buď jste tak šikovní, nebo jste tak šikovní. A jak zněla odpověď minulého doplňovačky? **Zima se na cestu dává, z dálky už nám jenom mává. A my všichni dobře víme, jak s odpadky zatočíme.**

Výherci se stávají: **Anna Jarošová z Vyššího Brodu, Jan Bordáč z Rožmberku nad Vitavou a Růžena Marková z Vimperku.**

Chyby v textu minulého dílu Život mezi paneláky najdete na konci příběhu v rámečku.

Gratulujeme a nezapomeňte - na další straně je zase doplňovačka o ceny!

Život mezi paneláky

Nejdříve to vypadalo na pekelnou nudu! Jen řečnete, co o prázdninách podnikat na sídlišti plném paneláků? Otrávená nálada se proto začínala chytat i naší party jinak nápaditých kluků a holek, když jim náhle neuniklo, že se cosi děje. Jakub, Hugo, Petr a Pavel, Veronika, Lucie a Monika zbystrčili. A bylo rozhodnuto! Několikadenní soutěže, kterou v bývalé vodárně vyhlásil jejich starší kamarád Tomáš, se určitě zúčastní už proto, že mezi přihlášenými nechybí ani Ríšova parta, se kterou jsou tak trošku na kordy. Ale hlavně, že sami sobě dokážou, co umí a jak mohou pomoci životnímu prostředí na jinak docela fádním sídlišti. A tak se v minulém Robinsonovi zrodil tenhle bezva příběh. Dnes je zde jeho pokračování...

Druhý den už většina z Jakubovy party nemohla ani dospát, takže se na plácku mezi paneláky sešli ještě dřív, než si původně domluvili. Nikdo z nich ani nezastíral, jak moc se na další kolo soutěže těší. Bylo to napínavé a navíc si ověřovali i vlastní bystrý úsudek.

„Co to máš v tom papíru?“ zeptala se zvědavě Veronika Moniky, která držela v rukou nadýchaný bílý balíček.

„Ale, babička nám upekla meruňkovou bublaninu, abychom prý neuměli při tom pátrání hladý,“ utrousila Monika a Pavel s Peťou se hned mlsně olízli.

„Ne ne ne,“ zarazila je Lucie. „To je až na svačtinu. Teď půjdeme raději hned na štáb, abychom měli dost času na ty nové úkoly.“

Kluci sice kapku brblali, ale skupinka se dala do pohybu směrem k vodárně. Šli volně a rozhlíželi se kolem sebe – co kdyby se nějaký další úkol týkal právě detailů z okolí téhle cesty? Jaké bylo ale jejich překvapení, když se jim otevřel výhled na vstupní dveře do vodárenské věže. Před nimi postával Ríšův klan a netrpělivě pošilhal k parkovišti, odkud se měl podle nich vynořit Tomáš. Zdálo se, že jsou nedočkaví pustit se do dalšího soutěžení.

„Tak jak jste včera dopadli s řešením úkolů?“ zeptal se ledabyle Pavel, jako by ho to ani nezajímalo a ptal se jen ze zdvořilosti. Konverzace ale byla navázána a kupodivu Ríša se ani moc nevzpíral s odpovědí.

„Výborně, všechno jsme zvládli a máme první body.“

„Jaké body, prosím tě?“ zarazila se Lucie.

„No, první body do tajenky,“ odpověděl s nadhledem Jura z Ríšovy party.

„Jo, to jo,“ přitakal Hugo, „to my taky.“

„Všech pět?“ zeptal se Jurův mladší bratr Honza. Bylo na první pohled patrné, že se všichni z Jakubovy skupinky zarazili. Ale první se vzpamatoval Jakub a ledabyle prohodil: „Jasně, všechny, co mají být.“

Všichni se nenápadně přesunuli k rohu budovy a jakoby nic se mezi sebou pološeptem začali domluvat.

„Buď blafujou, nebo nám jedno písmeno chybí,“ neutržel se rozčilený Hugo.

„Klídek,“ začal Jakub, ale ostatní ho ani nenechali domluvit.

„To bychom byli tedy nahraní a Ríšovci by nás už v prvním kole předběhli...“

„Vždyť jsme nic nepřehlédli a všechno to přesně vycházelo,“ téměř zoufale špitala Lucie.

„Já si myslím,“ nedal se Jakub, „že měli jiné úkoly než my. A třeba dneska my budeme mít takové soutěžní úkoly, kde bude těch písmen pět, nebo šest.“

„Jo, vypadá to tak, to zní rozumně,“ přidali se Petr s Pavlem.

„A hele, už jde Tomáš,“ ukázala Monika na protější cestičku přes trávník.

„No jo, Ríšovci ho ještě nevidí, mohli bychom je předběhnout,“ navrhla Veronika.

„Tak to teda ne, švindlovat se nebude. Oni tu byli první, oni si půjdou první pro zadání dnešních úkolů. Nic nám neuteče. Máme na to celý den.“

Veronika sklopila oči a mlčky přikývla.

-o-o-o-

„Můžeš nám zkontrolovat naše výsledky?“ zeptala se Monika Tomáše, když se po odchodu Ríšovy party nahnuli k Tomášovu stolu. Jakub s Pavlem na ni dělali posunky, aby mlčela.

„Ne, to nemůžu, až na konci hry. To by nebylo fér,“ odpověděl Tomáš a předával Jakubovi novou obálku s číslem dvě.

„Tak si aspoň vezmi kousek bublaniny, pekla ji babička,“ nabídla Monika Tomášovi, aby zamluvila nepříjemný okamžik. A protože Tomáš neodmítl, napětí se uvolnilo.

A úsměv se jim vrátil i s další Tomášovou informací: „Soutěží zatím čtyři skupiny, každá má jiný úkol a dneska máte vy ten těžší.“

„Vidíte, já vám to říkal,“ zvesela dodal Jakub a všichni vykořili ze dveří.

Hned venku za dveřmi se všichni horlivě hrnuli k obálce a byli zvědaví, co obsahuje.

„To jsou různé geometrické tvary,“ zklamaně prohodil Petr, když Jakub vysypal z obálky kolečko, čtverec, trojúhelník a šestiúhelník. Chvilí na to civěli a pak se zase rozběhli ke včerejší lavičce. Ale na lavičce ležely nějaké staré mokré hadry.

„Fuj, kdo to tady nechal?“ ošklbila se Lucie.

„Kluci odneste to, prosím vás, tamhle do kontejneru,“ ukázala Monika na řadu barevných kontejnerů. „Třeba do toho žlutého.“ Petr štítlivě sebral kopeček hadrů a utíkal s ním k doporučenému kontejneru.

„Hele, není z druhé strany těch výstřížků něco napsáno?“ zajímal se Pavel a Jakub nastříhané tvary otočil na druhou stranu. Ano, na každém byl nějaký obrázek. Holky zaujalo roztomilé koťátko na šestiúhelníku, ale Petr ukázal na kulatý tvar s jednoduchou zelenou šipkou:

„Tohle bude ten náš obrázek. To je přeče značka EKO-KOMu, a ten má vitrínu tamhle u vzdělávacího centra...“

Víc už říkat nemusel. Všichni se bez jediného dalšího slova dali na pochod ukázaným směrem.

A opravdu – za chvíli stáli u vitríny a zírali na její obsah. Jak se tak tlačili, aby lépe viděli, vyrazila Veronika Monice balíček s buchtou z ruky. Balíček

s zuchnutím dopadl na zem, Lucie do něj nechtěně šlápla.

„Tak vidíte, je po bublanině,“ rozčlilil se Hugo.

„Měli jsme ji sníst hned prve. Podívejte na tu paseku.“

„Nevyšiluj,“ uklidňoval ho Petr.

„Vždyť papír se neroztrhl, tak budeme mít bublaninu kapku po mačkanou, no. Na, vezmi si kousek a ty taky...“ rozdával Hugo rozmačkanou buchtu.

Bohužel, část té dobroty zůstala přilepená v tlusté vrstvě na papíře. Petr se nerozmýšlel, zmačkal ho a odběhl s ním operativně do kontejneru s modrým víkem a nápisem papír.

„A teď se dáme do luštění,“ ještě s plnou pusou pronesl Pavel.

„Já myslím, že jsem na to přišla,“ zaskočila všechny Lucie. „Vidíte tu řádku stejných znaků se zelenou šipkou? Ukazuje k fotografii dotřídovací linky. A já našťestí vím, kde to je... Dělá tam paní Buriánová od nás ze vchodu...“

„Tak hurá, jdeme tam,“ zavelel Hugo a zasalutoval Lucii na znamenání uznání.

„Jenže tam nás nepustí, když nemáme domluvenou exkurzi,“ zesmutněl Petr, když stanuli u brány hledaného zařízení.

„Počkej, já se zeptám,“ navrhl Jakub a zaklepal na okénko vrátnice.

Vrátný vykoukl a hned jak uviděl hlouček dětí, zareagoval: „Á, vy jste z té soutěže, že jo? Tak tady pro vás něco mám...“

A podával Jakubovi malý plochý balíček a hned dodával: „A když už jste tady, nemohli byste mi, prosím vás, odnést ty lahve a sklenice od kompotu do kontejneru? Já se odtud nemůžu hnout až do večera.“

Kluci se ochotně ujali lahvi a děvčata pobrala zbylé sklenice od zavařenin.

„Nejprve se musíme zbavit těch lahvi,“ určil Hugo směr dalšího pochodu. Nejblíže barevné kontejnery stály ve zděné ohradě a těsně u vstupu byl zelený. Kluci do něj začali házet lahve zelené, hnědé i průhledné, ale děvčata se se svými sklenicemi hrnula ke kontejneru bílému.

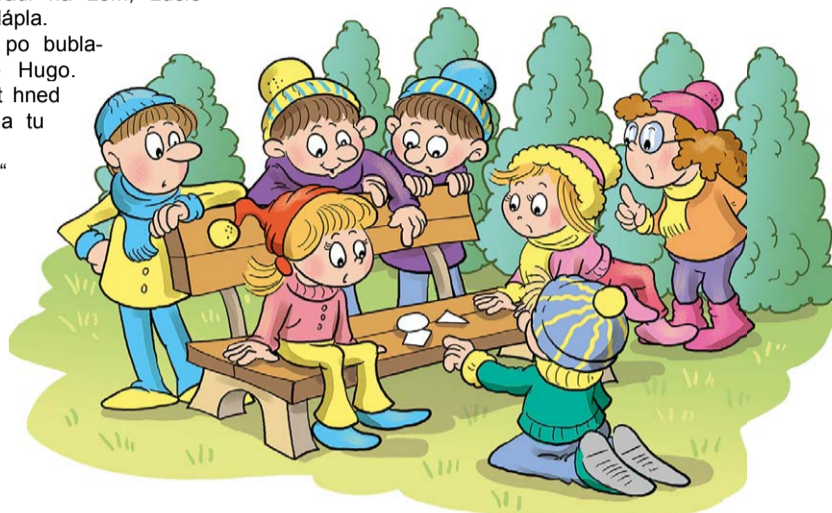
„Tak a musíme se podívat do toho balíčku,“ zavelel Pavel, když se zbavili nákladu.

„Zase obrázky, ale tentokrát je jich hodně,“ konstatovala Monika.

„Jasně, ale musíme s nimi něco udělat, ale co?“ zamýšlel se Petr.

Rozložili obrázky po lavičce a zadumaně si je stále znovu a znovu prohlíželi.

„A co vlastně znamenají ty černé čáry na okrajích těch obrázků?“ zeptal se najednou Hugo.

„Jaké čáry? Jo, aha, už je taky vidím. Třeba je to nějaká skládačka jako prve...“ přidala se Veronika.

„Víte co?“ začala zase Lucie. „Možná bychom měli sestavit obrázky těch hezkých věcí k těm barevným čtverečkům s namalovanými odpady. Jako třeba, co se z nich zase dá potom vyrobit...“

„Dobrý nápad, recyklace... jasně, to bude ono!“ zajásal Hugo a všichni se hned dali do práce.

„Tak a teď už to dává smysl, ty čáry na okrajích. Hele, když se spojí... tohle ještě přehod, minky se dělají přeče z plastů, z PET lahvi a máme další písmenko...“ provázel Jakub třídění obrázků slovy.

„Takže máme tady znovu d, pak p a m...“ referoval Jakub.

„Nezapomeň to zapsat,“ starala se Lucie.

„To víš, že nezapomenu,“ shrnul Jakub obrázky do obalu.

„Jdeme na limonádu do cukrárny,“ zavelel Pavel, „zapijeme ten náš dnešní úspěch, ne?“

„A víte, že já už se těším zase na zítřek?“ přiznala se Monika.

A vůbec se nedivila, že jí všichni souhlasně přitakali.

(Pokračování příště)

Text: **Hanka Hosnedlová**

Ilustrace: **Zdeňka Študlarová**

Soutěžní úkol pro čtenáře

Naši hrdinové se během druhého dne dopustili tří chyb. Dokážete je najít a popsat? Budeme čekat na vaše odpovědi.

- A ještě vám dlouhíe chyby z minula:
- Hugo odklopil noviny do žlutého místo modrého kontejneru;
  - Hugo odnesl tašku s PET lahve do odpadkového koše místo do žlutého kontejneru;
  - Petr vyhodil rozbitou vázu do modrého kontejneru místo do zeleného.

V redakční poště jsme opět našli i dopis s následující básničkou o třídění odpadů. Doufáme, že nám příště dorazí psaní i z nějaké jihočeské školy.

At' už sami, nebo celá třída, napište něco podobného a pošlete nám do redakce - můžete poštou, ale stačí i mailem na známou adresu: redakce@noviny-robinson.cz.

Jen to nepoplette

Naše třída pilně třídí, všemi pravidly se řídí. Odpad potom slouží znovu, když dostojíš svému slovu. Zvlášť papíry dáš, sklo pečlivě přebíráš, jinam potom plasty správně uložíš i ty. Modrá, žlutá, zelená - každá něco znamená. Víš, kam co správně dát? Zkus nám o tom povídat...
Žáci z plzeňské ZŠ

Setkání se štěnětem Balynkou

Pohádka „O Balynce, dobrém štěněti“ a třídě kamarádů od roku 2009 udělala radost již více než 300 000 dětí od Aše až po Ostravu, které naučila třídít domácí odpad. Protože zájem o pohádku neutuchá, má Karlovarské hudební divadlo připraveno i na letošní kalendářní rok 110 představení této veselé hudební inscenace.

Čtveřice herců se letos představí na mnoha významných divadelních a kulturních scénách. V březnu Balynka navštívila Jihočeský kraj - a mohli jsme se s ní setkat v Městském divadle v Českém Krumlově a DK Metropol v Českých Budějovicích.

Interaktivní výstavu Brána recyklace, která divadelní představení na cestách pravidelně provází, bude potřeba téměř 500krát naložit a vyložit. Když není na cestách, našla tato výstava své nové místo v malebném západočeském městě Bečově nad Teplou, kde plní svoji úlohu environmentálně orientované osvěty a ročně na ni zavítají desetitisíce dospělých i dětí.

Pohádka „O Balynce, dobrém štěněti“, je součástí vzdělávacího programu na podporu třídění a recyklace společnosti EKO-KOM, a.s. spolu s projekty, jako Tonda Obal nebo Brána recyklace.

Novinkou souboru Libora Baláka bude realizace druhého dílu pohádky, která zatím pod pracovním názvem „Kterak drak Yvorlak pozřel Karla“, netrpělivě,

v podobě scénáře přešlapuje v divadelním šuplíku. Premiéra tohoto představení se chystá v roce 2019.

Doplňovačka s kvízem

1.

2.

3.

4.

5.

6.

7.

8.

9.

10.

11.

12.

13.

14.

15.

16.

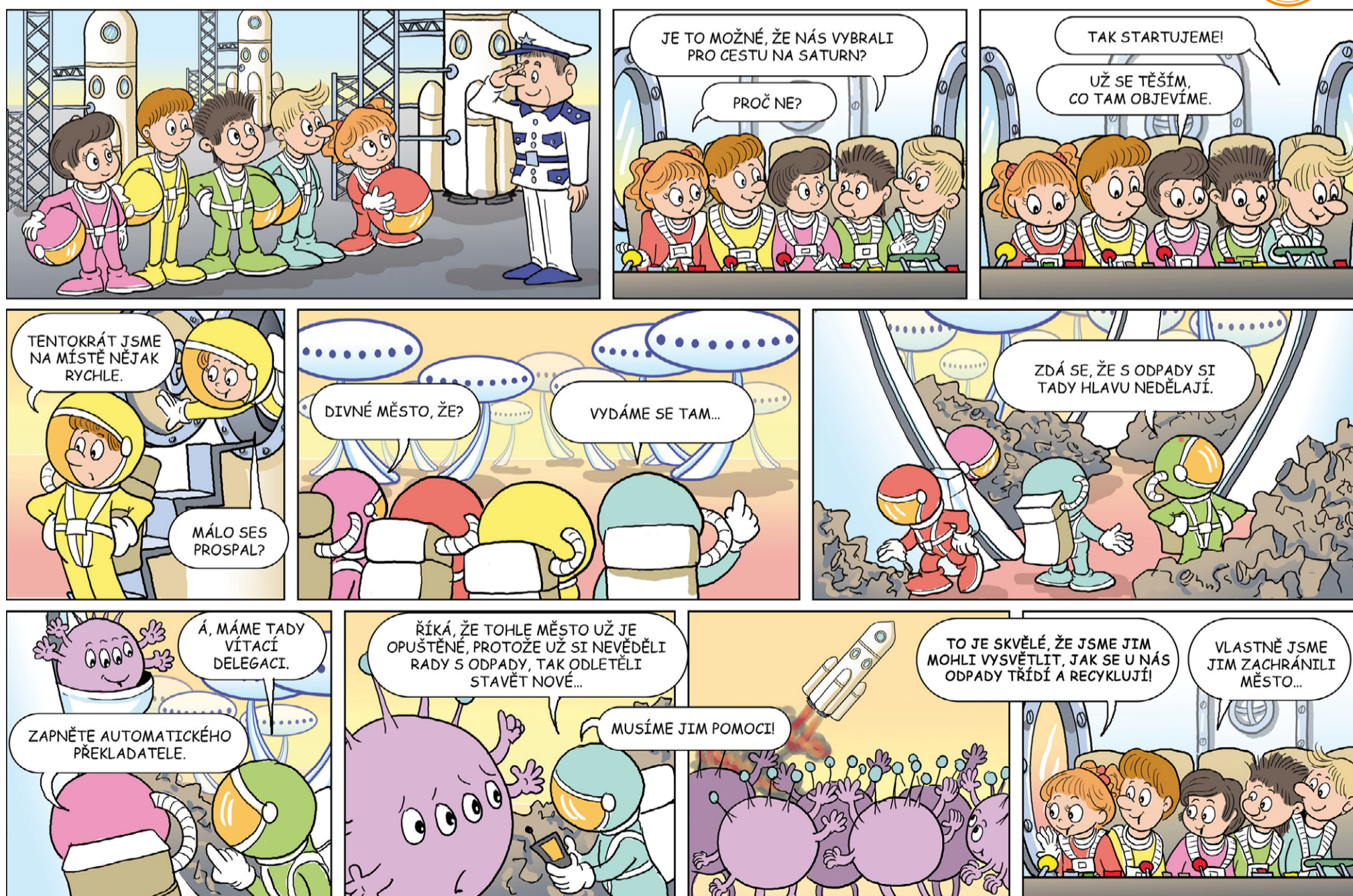
Vyluštěnou tajenku nám zašlete do **25. května 2018** na e-mail: **redakce@noviny-robinson.cz**. Tři z vás vylosujeme a odměníme. A nezapomeňte uvést celé jméno a adresu, ať vás pošták s dárečky lehce najde!

Všechno řekne příští řádek:
jaru sluší jen pořádek
... (tajenka)...
nejdou žádné záhady.

Vesmírná dobrodružství

2

Námět a text: Hanka Hosnedlová, stránku nakreslila: Zdeňka Študlarová

Když se řekne Francie, většina lidí si představí Eiffelovku, Montmartr nebo Versailles. My jsme vyrazili rovnou k moři na francouzskou riviéru. Nutno dodat, že hlavním trumfem v tomto rozhodnutí bylo tropické počasí, které umožňovalo nejen celodenní skotačení v mořských vlnách, ale i báječné spání pod širákem. Hned kousek nad Saint Steffanem, už mimo pobřeží, jsme narazili na útulný areál se zázemím toalet a umývárna na fotobuňky. Mezi zdejšími lavičkami jsme rozložili spacáky a nad hlavou nám šajnilo světlo mety z letiště nebo světla přelétávajících letadel. A jen kousek za hlavou nám zněl cvrkot cikád, při kterém se tak báječně usíná.

Za vůní Francie

Šňůrou pobřežních městeček a letovisek jsme jen prořezali a zakotvili na kopci nad Monackým knížectvím. Po nekonečných schodech sestupujeme mezi budovami a zelení na pobřežní bulvár Monte Carla. Město uložené ve stráni je bílé a zlaté, lemované šťavnatou zelení, jižní sluníčko, azurové moře, paláce a špalíry jachet – jako bychom se přenesli nejen do jiné země, ale i do jiné doby. Neměla jsem ani šanci prohrát oněch symbolických deset franků ve vyhlášeném kasinu, protože olivřejovani vrátí s kamennými obličejí nás prostě dovnitř nepustili. Naše trička a šortky nebyly dostatečným společenským oblečením. O něco později ale přece jen dovnitř pronikáme ve vypůjčeném oblečení. Svět nadějí a ztrát byl přesně takový, jaký jsem si ho podle zhlédnutých filmů představovala, ale chuť do hry mne přešla.

Knížecí palác a náměstíčko s desítkami obchůdků působí mile, ale avizované atraktivní střídání knížecích stráží bohužel nestiháme. Ještě se tedy svažujeme v moři a upalujeme zase nahoru. Ti šťastnější objevili systém městských zdvižů a vyjedou nahoru výtahem až k parkovišti, kam jsme se my připlazili s jazykem na vestě. Ale ještě nás čekala prostorná pláž v Cannes, v mělkém zálivu mezi skalami, s teplou vodou a jemnou písčinkou. Lahůdky, kterých se nemůžeme nasýtit.

V dalším dni dobýváme Saint Tropez – městečko filmových četníků i s onou pověstnou gandarmerií, která vlastně ani není funkční. A vůbec se nám zdá všechno nějak menší, ošuntělejší a méně honosné než ve filmu. Až na moře! A na zřícenině hradu na vršku nad městečkem. Korzo na pobřeží je pestrobarevnou přehlídkou od špičkových modelů v ceně středně dražého auta až po otřepané džíny a vytahaná trička. A k tomu všechny odstíny pleti, od bílé přes žlutou, světle hnědou až po černou, v jednom chumlu.

Bivakujeme pod Toulonem, přímo na břehu moře. Okolní houštiny mají přebohatou úrodu bílých kulatých plodů, teprve při bližším ohledání zjistíme, že se jedná o miliony malíčků šnečků rozvěšených jako bublinky po všech větvičkách a stéblech. Než usnu, napadá mne, čím se budou ti chudáci živit, až slupnou i ty stonky pod sebou.

Přeskočíme do omrzení omílané turistické atrakce a míříme rovnou do Marseille, kterou si díky řadě detektivek spojují především se zločineckým podsvětím. Ale v dopoledním slunci působí ulice pokojně a ospale. Bazilika Notre Dame de la Garde, stará a nová katedrála de la Major, desítky historických objektů, nepříliš vzhledný přístav, tvrz, muzea... samá historie. Ale odvážný Courbusierův architektonický projekt na třídě Michelet je vytržením z obdivování staveb minulosti, stejně jako luxusní obchody s klimatizací, mrňavé butiky, restaurace, bistra, kafetérie ve všech možných provedeních. Spoušť na fotoaparátu je skoro zavařená, když se objevuje pevnost Chateau d'Iff, notoricky známá z románu o hraběti Monte Christo. Ostrůvek, na němž pevnost stojí, mi při pohledu přes šedou pláň vodní hladiny nepřipadá zase tak vzdálený od pevniny. Svůj názor ale rychle měním, když se k němu přepravujeme motorovým člunem – plavat bych to tedy nechtěla.

Zpocená a ucapkaná bereme zavazadla v blízkosti velkého nákupního centra na kraji města.

Marseille ale neklamala ani ve své černé pověsti. Když se vracíme osvěžení k parkovišti, autobus má vymlácené sklo ve dveřích a bilance ukradených věcí zahrnuje pestrou škálu od kamer, fotoaparátů, přes kabely a ledvinky až po peníze a pasy. Telefonem přivolání policisté se odmítají dostavit, a tak ochotný automobilista naviguje autobus až na policejní okresek. Ale ani tady nemáme štěstí – končí zde pracovní doba. Mé filmové představy o francouzské policii dostávají povážlivě trhliny. Na komisařství v centru už se vydává jen

skupinka vyslanců, ale také příliš nepořídí. Jejich kořisti je pouze potvrzení o vykradení autobusu.

Nesporně nejsilnějším zážitkem je Grande Canyon s říčkou Verdon – malachitově zelenou stužkou, vinoucí se mezi strmými srázy, občas holými, občas s lesní vegetací. Možná má být díky svému názvu připomínkou velkého kaňonu v Americe, ale na mne působí naprosto jinak. Jako kdyby vystoupil ze staré báje. Leží v podhůří přímořských Alp, dosahuje hloubky od 250 do 700 metrů a na dně má šířku od 6 do 100 metrů. Ale na horním okraji lze naměřit šíři 200 až 1 500 metrů. A kochat se jeho divokou a drsnou krásou můžete v délce celých 21 kilometrů. Přehrada na říčce Verdon vytváří pak jezero se stejně pohádkově zelenou vodou, jejíž barvu ovlivňuje složení vápencových minerálů. Sestoupili jsme dolů k řece a vyzkoušeli její vodu – byla pěkně studená! Cestou zahlédneme ještě jakési staré čtvercové základy zborcených kamenných staveb, o rozměrech zhruba tři krát tři metry. Možná to byly nějaké salaše nebo letní příbytky. Jejich původ se nám ale zjistit nepodařilo.

I když jsme opustili divoký kaňon, horská kulisa Alp je neméně působivá. Večer utěháme u přehradní nádrže pod ztemnělé nebe, na němž je hvězd jako krupiček. Snad ještě nikdy jsem jich tolik neviděla a padají jako o závod, že už si ani nestiháme něco zásadního přát.

Ráno pokračujeme na Grenoble a říčka l'Artic za Albertville nám připomíná naši Vydru, jenom to panoráma alpských velikánů nás kapku mate. V serpentýnách šplháme výš a výš, pohled do údolí stahuje žaludek a nahání nádhernou husí kůži. Nečekaně na nás vyjukne bílá homole Mont Blancu a podle úhlu, v jakém se k němu blížíme, mění se i jeho tvar. Naše tábořiště mělo tentokrát perfektní výhled na tohoto horského velikána zvučného jména a kytička levandule nathana na horské louce mi voněla pak ještě dlouho v prádelníku a připomínala tento zážitek.

Mont Blanc je nejvyšší horou Alp, ale s ním je spojen ještě jeden primát – tunel, který spojuje Chamonix ve Francii s Itálií. Včetně povrchových úseků měří 20 kilometrů a byl postaven už v letech 1958-1965. Sedmimetrová šíře tunelu umožňuje dvouprúdový provoz, který rozhodně není malý.

Na náhrdelník zážitků navlékáme další korálek - Ženevu se stejnojmenným jezerem a obřím vodotryskem, který má podle prospektu stíkat do výše 145 metrů. Ještě stihneme památník kalvinistů, anglickou zahradu s květinovými hodinami a pokocháme se mosty přes řeku Rhónu. Na chvíli zastavujeme v Laussane a na programu je další jezero a pak hned Curych, po kterém následuje Vadúz – hlavní město Lichtenštejnska s úhledným zámečkem nad městem, zajímavým kostelem a muzeem poštovních známek.

Rakouská městečka a vesnice, kterými posléze projíždíme, na nás působí už jaksi důvěrně, jak se blížíme k domovu. A když na nás vykoukne Černá věž, je nám jasné, že výlet za zážitky skončil – jsme zase doma...

text: Hanka Hosnedlová
foto: samphotostock.cz

Jak jsem našla poklad

To bylo jednou tak. Šla jsem ráno sbírat houby. Ale nějak jsem zabloudila. Tak jsem bloudila, až byla skoro půlnoc, půlnoc o Svatojánské noci. Ale co to vidím, že by nějaké světylko? Rychle jsem k světylku utíkala, ale to není světylko, bylo to kapradí, které kvetlo. Bylo zlaté, nazývá se Zlatý květ. Krásně vonělo. Nemohla jsem odolat a utrhla jsem ten krásný zlatý květ a čichla jsem si. Ale co to? Cítím se nějak jinak než dříve. Jakoby mi to bylo všechno úplně jedno. Cítím se jako slabý vánek, který vane po lese, omdlím. O chvíli později na mě někdo vylije vodu a já se vzbudím a vidím skřítku a kolem něj zvířátka. Řekla jsem: „Ahoj!“ A oni mi odpověděli: „Ahoj!“ Polekala jsem se a v duchu jsem si řekla, ale vždyť zvířata neumí mluvit. Co se to děje? Když jsem chtěla utéct, přišel ke mně jelen, vzal mě na svá hebká záda a jeli jsme, až jsem usnula. O hodinu později jsme dojeli až k nějaké bráně, tu bránu chránily bludičky. Nevím jak,

ale jelen je porazil. Vysvětlil mi, kam mě to vede. Řekl mi, že jedeme k pokladu, který až ho někdo otevře, uvidí, co je pro něj nejdůležitější v jeho srdci. O pár minut později jsme dorazili k pokladu. Otevřu truhlu a v ní vidím obraz svých rodičů, jak se blyští v mincích. Chtělo se mi plakat. Vzala jsem těch mincí, co nejvíc to šlo. Naskočila jsem na jelena a on se mnou utíkal pryč. Dokonce mě zavezl až k mému milovanému domovu. Poděkovala jsem a jelen zmizel v lesních temnotách. Utíkala jsem k domečku a pozdravila rodiče. Všechno jsem jim vypravovala.

Možná tam ten poklad zůstal otevřený dodnes. A je tam určitě i to zlaté kapradí, kdo ví. Teď už jsem stará. Tak zkuste i vy najít o Svatojánské noci zlaté kapradí, pak už si poradíte.

Nashledanou, Marie Záchová.
Z roku 1915

Tereza Kadlecová, 5.A, ZŠ J. Š. Baara, Č. Budějovice

Tohle jsem já

CO O SOBĚ PROZRADILI DRUHÁCI ZE ZÁKLADNÍ ŠKOLY DR. M. TYRŠE V HRDĚJOVICÍCH...?

Jmenuji se Miša Šiandrová, je mi sedm let. Bydlím v Hrdějovicích. U mne bydlí taťka, mamka, bratříček Áda, jsou mu tři roky, a pesek Vilík. Mám hnědé vlasy, oči zelenozrzávé, mám triko s koníkem, mám kalhoty a bačkory mám puntíkaté. Ráda pomáhám mamce, jsem hodná. Mám ráda řízky a krupicovou kaši. Mám ráda Verču, Andrejku, Anetku a Dorianku. Nezměnila bych nic.

Mé jméno je Jakub Florian, je mi sedm let. Bydlím v Hrdějovicích. Nejradši z rodiny mám maminku a taťku a sestru. Mé vlasy jsou hnědé, obličej mám oválný, měřím 138 cm. Já jsem hodný, kamarádský, chytrý, pečlivý a pracovitý. Mezi mé zájmy patří fotbal a ryby. Můj nejlepší kamarád je Štěpa. Nejradši z jídel mám svíčkovou.

Zraněné srnčátko

Vcházím do lesa, který šumí a hýbá svými větvemi, jako by mě chtěl přivítat. Procházím branou, kterou mi samy stromy vytvořily. Z oblohy na zem padá jedna vločka za druhou. Vločky ve vzduchu víří, jak je vítr nadnáší. Vypadají jako páry, které spolu tančí na plese, a já se cítím být jejich královna. Náhle zpoza mraků vykoukne slunce a z padajících vloček udělá úžasnou podívanou. Vše kolem mne se začne blýskat a já jako bych se ocitla v úplně jiném světě. Pokračuji hlouběji do třpytícího se lesa. Cestou opatrně našlapuji na sněh. Moje šlápěje ale jako zázrakem hned mizí. Dojdu až ke krmelci, kde vidím spousty stop zvířat, ale i zvířata samotná. Jedna srna se na mě podívala svými krásnými jako noc černými očima a já do nich s uhranutým výrazem začala hledět. Srna jako by mi chtěla něco důležitého naznačit, ale já jsem vůbec nechápala co a jen jsem dál pozorovala její krásné oči. Najednou zafoukal vítr a já jsem dostala nutkání jít blíž ke zvířatům. Šla jsem pomalu, bála jsem se, ale to nutkání mi nedalo a já

musela jít dál. Zvířata začala ustupovat a dělala mi cestu. Za houfem zajíců, lišek, ale i divokých prasat na seně leželo novorozené srnčátko. Podle jeho kouzelných očí jsem pochopila, že jde o mládě srny, která na mě před chvílí tak prosebně koukala. Přišla jsem k srnčátku blíž, nejdříve se leklo, ale po pár vteřinách se ode mě nechalo pohládit. Nevěděla jsem, co to všechno má znamenat, a poté jsem si všimla, že mládětko nemůže chodit. Mělo zlomenou jednu nohu. Začala jsem se bát, co s ním bude, ale když jsem se podívala pořádně, viděla jsem, že všechna zvířátka z lesa se sešla, aby tomu malému drobečkovi pomohla. Uvědomila jsem si, že by si i lidé měli takto pomáhat, a od této chvíle se tím pravidlem budu řídit. Bohužel pak nastal čas odejít, a tak jsem se vracela zpět z krásně rozzařeného lesa. Nerada opouštím království lesa, neboť se tu cítím volná a svá.

(Jedna ze soutěžních prací literární soutěže
Jihočeská žabka)
Stela Fridrichová, 7. třída, ZŠ Chyšky

ZOO NOVINY

Zoo Hluboká, 373 41 Hluboká nad Vltavou, tel.: 387 002 211, e-mail: info@zoohluboka.cz, www.zoohluboka.cz

Ahoj kluci a holky, ahoj dospěláci!

Dovolte, abych se vám představil. Jsem poměrně velký pták ze skupiny bahňáků a žiji na pobřeží Eurasie a Afriky, podle toho, jaká je zrovna roční doba. Zespuďu jsem bílý, shora černý, mám dlouhé růžové nohy a výrazný červený zobák. S partnerkou se od sebe ve zbarvení moc nelišíme. Díky plochému a silnému zobáku dokážu otevřít ulity a lastury mořských měkkýšů, a to jen tak nějaký pták nedokáže. Nepohrdnu ani kraby nebo různými červy, které hledám v písku. Nejlepší je, když přijde odliv, který odkryje spoustu takových dobrot, to je potom panečku hostina. Často se tak na pobřežích setkáváme ve velkých hejnech a dost hlasitě mezi sebou komunikujeme. Při této příležitosti si také můžeme najít partnera, se kterým budeme hnízdit. Hnízdo stavíme na zemi v písku nebo mezi kameny a při sezení na vejcích se střídáme. Mládě se nám líhne zhruba po 25 dnech a my se o ně společně ještě asi měsíc staráme. Kromě zbylých skořápek se potom v místě hnízda nachází spousta prázdných ulit a lastur. Jo, a abych nezapomněl, můžu být hrdý na to, že jsem národním ptákem Faerských ostrovů. Ty leží v Atlantickém oceánu mezi Islandem a Norskem. V Zoo Hluboká žiji v expozici bahňáků, do které můžete vstoupit, a kromě mě jsou zde k vidění i třeba čekky, racci nebo tenkozobci. Tak nás přijďte omrknout.

Váš ÚSTRÍČNÍK VELKÝ

novinky ve zkratce

Dvojčata na druhou

Ve stejný den porodily dvě samičky lemura katy dvojčata. Samice tohoto druhu bývají připravené se pářit pouze pár dní v roce a samotná březost trvá kolem 4,5 měsíce. Matka nosí svá mláďata zprvu na bříše, později na hřbetu. Již od narození mají malí lemurové dlouhý proužkovaný ocas. Ten jim bude v dospělosti sloužit zejména ke komunikaci. Při průchodu pralesem ve vysokém porostu se jedinci díky vztyčenému ocasu snadno najdou. Také si ho potřívají výměšky pachových žláz a šviháním kolem sebe dávají najevo svoji přítomnost. Mohou ho použít i při potyčkách v tlupě.

Pozor, nebezpečí poranění!

I v letošním roce snesla samice jeřába popelavého 2 vejce. Samec je v tomto období velmi agresivní, protože si svou partnerku bedlivě střeží. Často chodí kolem plotu, nastavuje své červené temeno hlavy a někdy i oky plotu prostrčí zobák, až celou hlavu. Pro ochranu rodiny udělá vše. Stůjte tedy raději dál a zbytečně samce neprovokujte. Pokud se zadaří, vyvlíhnou se malí jeřábi během května.

Přijď do zoo, vyfoť a vyhraď!

Od dubna do konce června probíhá v naší zoo jarní fotosoutěž pro každého. Stačí vyfotit kvalitní fotografii a elektronicky nám ji zaslat. Říká vám něco jméno kusu, ústřičník, moko, kladivouš nebo arowana? Tak se na ně přijďte podívat a pěkně je vyfoťte. Soutěžíme ve dvou kategoriích o hodnotné ceny. Více informací naleznete na našich webových stránkách.

Medvěd hnědý je známá medvědovitá šelma, která žije na území Evropy, Asie a Ameriky. Vzhledem k různým prostředím v tomto rozsáhlém areálu se místní populace medvěda hnědého musely přizpůsobit odlišným podmínkám v jiných krajích. Vzniklo tak několik poddruhů tohoto druhu. Mezi největší patří kodiak, který obývá stejnojmenný ostrov u Aljašky a grizzly žijící ve vyšších polohách Severní Ameriky. Známý je také medvěd kamčatský a velmi vzácný medvěd plavý.

Vzácné mládě medvěda plavého je na světě

Medvěd plavý přirozeně obývá horské oblasti Střední Asie například Kazachstán, Nepál, Čínu, Indii a Pákistán a proto je také v angličtině nazýván medvěd himálajský. Jedná se o nejmenší poddruh medvěda hnědého. Samci dosahují maximální hmotnosti 200 kg a velikosti kolem 2 metrů. Jsou mnohem mohutnější než samice, které váží kolem 90 kg. Obě pohlaví mají pískovou až červenohnědou barvu srsti, která je velmi hustá. Typické jsou výrazně dlouhé bílé drápy na předních tlapách. V ruštině je proto také nazýván medvěd bělodrápý. Tak jako ostatní medvědi je i tento poddruh všežravý a rostlinná složka představuje až 90% jeho jídelníčku. Složení potravy závisí na ročním období. Po zimním spánku medvěd potřebuje rychle doplnit ztracenou energii a loví především hlodavce, ojedinele i domácí zvířata například ovce. V létě je naopak dostatek travin, bylin a bobulí, na kterých si medvěd rád pochutnává, a občas do toho spolkně i nějaký ten hmyz. Medvědi po sobě v přírodě zanechávají stopy v podobě otisku tlap, trusu nebo chomáčů chlupů na kmenech stromů, o které se otírají, a značkují si tak svá teritoria. Dříve si lidé tyto znaky vykládali jinak a vymysleli si mýtus o sněžném muži - yettim. Medvěd také často stojí na zadních nohách, pravděpodobně proto, aby lépe vnímal podněty z okolí. Pokud tedy lidé v dále viděli stojící chlupatou siluetu, patrně ji zaměnili právě s neexistujícím sněžným mužem.

Medvěd plavý je řazen mezi kriticky ohrožené poddruhy. Jeho početnost se odhaduje na 3 000 jedinců, ale vzhledem k těžko přístupným vysokohorským oblastem a špatné politické situaci v místě výskytu nemáme o tomto poddruhu přesné zprávy. Jedinců ubývá zejména z důvodu změn v krajině a také kvůli nadměrnému lovu. Medvědi jsou loveni pro trofeje nebo pro tradiční čínskou medicínu. Části jejich těl se používají při výrobě léků, ale účinky těchto preparátů nejsou vědecky

dokázány. Místní pastevci je také zabíjejí, aby ochránili svá stáda.

Prvního medvěda plavého začala Zoo Hluboká chovat v roce 2014. Stal se jím samec Altaj, který byl letecky přepraven ze Zoo Jekatěrinburg v Rusku. Tam se narodil chovnému páru, a jeho původ tak byl přesně znám. Poddruhy medvěda hnědého se totiž mezi sebou mohou snadno křížit, a proto najít čistého nekříženého medvěda plavého není vůbec jednoduché. Často medvědi pocházejí z cirkusů nebo od soukromých chovatelů, kteří nemohou zaručit původ těchto zvířat. V roce 2015 k Altajovi přibýly 2 samice - Gul a Zuchro. Ty urazily dlouhou cestu kamionem ze Zoo Dušanbe v Tádžikistánu, kde se narodily. Altaj jevil o obě samičky velký zájem, ale Zuchro tolik přátelská nebyla. Často Altaje od sebe odstrkovala a nakonec museli být od sebe odděleni. Zato se samičkou Gul si Altaj padl do oka natolik, že jsme se 1. 1. 2018 dočkali prvního mláděte. Délka březosti u medvědu trvá kolem 7 až 8 měsíců, ale samotný vývoj mláděte probíhá pouze asi 2,5 měsíce. Jedná se o utajenou březost. Páření probíhá na jaře, ale poté se vývoj mláděte pozastaví a pokračuje opět na podzim. Porod je tak načasován do období zimního spánku, kdy je matka schovaná v brlohu. Mláďata se rodí velmi malá, jsou hluchá a slepá a váží pouze kolem půl kilogramu. Na rozdíl od rodičů mají na hrudi bílý límeček. Matka je kojí 6 měsíců a osamostatňují se ve 2. roce života. Gul se o mládě od samého začátku velmi vzorně stará. Aby nebyla zbytečně rušena, panoval v medvědí zázemí velmi přísný režim. Chodil k nim jen jeden ošetřovatel a to na nezbytně dlouhou dobu. S mládětem v prvních měsících nebylo nijak manipulováno, a proto jsme dlouho neznali jeho pohlaví. Děj uvnitř byl sledován pouze prostřednictvím kamer. Teď již víme, že je to zdravý kluk a s matkou v polovině

dubna poprvé navštívily venkovní výběh. Mládě tedy už můžete vidět i vy.

Kromě několika zoologických zahrad v Asii, zejména v místech jejich původu, jsou medvědi plaví chováni jen v několika zoologických zahradách v Rusku a na Ukrajině. Od této hranice na západ je v žádné zoo (ani na americkém kontinentě, v Austrálii či v Africe), kromě Zoo Hluboká, nenačtete. Proto je narození tohoto kriticky ohroženého druhu pro nás obrovským úspěchem.

kalendář akcí 2018

Zoo není jen procházka mezi zvířaty. Přijďte se k nám také dozvědět něco nového, zajímavého, hrát si a bavit se.

Změna programu vyhrazena.

V případě nepříznivého počasí může být akce zrušena, nebo přesunuta na jiný termín. Sledujte, prosím, aktuální informace na našich webových stránkách www.zoohluboka.cz. Informace o akcích na telefonních číslech: 387 002 211, 724 113 797 nebo 724 846 142.

KVĚTEN

- 1. 5. - MAY DEN
- 23. 5. Kamarád, nebo šelma
- 28. 5. - 31. 5. - Dětské divadelní hry
- Zábavné víkendy pro děti

ČERVEN

- 1. 6. - 8. 6. - Dětské divadelní hry
- 9. 6. - Vydfí den
- 14. 6. a 22. 6. - Kamarád, nebo šelma

ČERVENEC

- Večerní komentované prohlídky
- termíny 3., 6., 9., 13., 17., 20., 24., 27., 31.
- (nutná rezervace)
- 4. 7. - Večerní pohádková zoo

SRPEN

- Večerní komentované prohlídky
- termíny 3., 7., 10., 14., 17., 21., 24., 28., 31.
- (nutná rezervace)
- 17. 8. - Večerní pohádková zoo

ZÁŘÍ

- 8. 9. - Mravenčí den
- Zábavné víkendy pro děti

ŘÍJEN

- 6. 10. - Den zvířat

LISTOPAD

- 3. 11. - Strašidelná zoo

PROSINEC

- 6. 12. - 6. 1. 2019 - Vánoční nasvícená zoo
- 24. 12. - Štědrý den v zoo

školní výpravy do zoo

Hraj si, bav se, poznávej - zoo ti v tom pomáhej!

Zpřesťete si hodiny přírodopisu, biologie či ekologie nejen návštěvou zoo, ale i některým z našich vzdělávacích programů. Programy nabízíme pro všechny typy škol.

Není plaz jako plaz

Že nejsou všichni plazi stejní, si názorně ukážeme na našich kamarádech z říše plazů. Dozvíme se mnoho zajímavostí o jejich způsobu života a jakou roli v jejich životech hraje člověk. Zjistíme také, jak se o ně správně starat. A která zvířata sem vlastně patří?

Program je určen pro MŠ, 1. a 2. stupeň ZŠ a SŠ.

Celou nabídku vzdělávacích programů a bližší informace naleznete na www.zoohluboka.cz. Pro objednání programů můžete využít elektronický formulář nebo kontaktovat naše vzdělávací oddělení na telefonním čísle 387 00 22 12 nebo 602 390 355.